

N:o 74.

Ank. till Riksd. kansli den 19 Maj 1909 kl. 1 e. m.

Memorial, med föranledande af kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande lagutskottets utlåtande n:o 64, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne samt till lag angående uppsikt å vissa jordbruk i Norrland och Dalarne, dels ock därmed sammanhängande motioner.

I utlåtande n:o 64, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne samt till lag angående uppsikt å vissa jordbruk i Norrland och Dalarne, dels ock därmed sammanhängande motioner hemställde lagutskottet, att Riksdagen, under förklarande att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke kunnat i oförändradt skick af Riksdagen bifallas, måtte i anledning af propositionen samt herr Staaffs m. fl. och herr Lindhagens m. fl. i ämnet väckta motioner för sin del antaga lagar af den lydelse, utskottets nämnda utlåtande innehåller.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hafva vid behandlingen af detta utlåtande kamrarna stannat i olika beslut.

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 7 Saml. 72 Häft. (N:o 74)

Första Kammaren har nämligen bifallit utskottets hemställan, dock att 2 § i förslaget till lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne af kammaren antagits med den lydelse, som angifvits i en af herr Trygger m. fl. vid densamma afgifven reservation, samt att kammarens godkännande af en lag angående uppsikt å vissa jordbruk i Norrland och Dalarne skett under förutsättning, att båda kamrarna vid denna riksdag enades om antagande af en lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne.

Andra Kammaren åter har beträffande först förslaget till lag angående uppsikt å vissa jordbruk i Norrland och Dalarne antagit det förslag till lydelse af 1 §, som innefattas i en af herr Pettersson från Södertälje m. fl. vid paragrafen afgifven reservation. Såsom 3 § har kammaren antagit ett stadgande af den lydelse, som i de förslag till lag angående förekommande af vanhäfd å jordbruk i Norrland och Dalarne, hvilka i särskilda motioner framlagts af herr Staaff m. fl. samt herr Lindhagen m. fl., gifvits åt däri upptagna 2 §. 8 § i utskottets förslag har kammaren godkänt med den ändring, att första stycket däri skulle utgå. Vidkommande förslagens rubrik har kammaren beslutit, att densamma skulle erhålla den lydelse, som föreslagits i en af herr Pettersson från Södertälje m. fl. afgifven reservation. I öfrigt har kammaren antagit utskottets hemställan rörande sist omnämnda lagförslag.

Hvad angår förslaget till lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne har sistnämnda kammare till en början beslutit, att antagande af lagförslaget skulle ske allenast under förutsättning, att Riksdagen tillika antager en lag till förekommande af vanhäfd å vissa jordbruk i Norrland och Dalarne i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af kammaren antagna vanhäfdslagen. Vidare har kammaren beslutit, dels att i 4 § af utskottets förslag orden »tio år» skola ändras till »tjugo år», dels att antaga 11 § i dess af Kungl. Maj:t föreslagna lydelse, dels ock att i 21 § af utskottets förslag skall efter första stycket införas ett nytt stycke af den lydelse, som angifvits i mom. 2 af herr Lindhagens vid paragrafen afgifna reservation. I öfrigt har kammaren bifallit utskottets hemställan rörande detta lagförslag.

Den skiljaktighet, som sålunda föreligger mellan kamrarnas beslut, anser utskottet böra så sammanjämka, att beträffande förslaget till lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne arrendetiden såväl i förslagens 2 som 4 § bestämmas till femton år, att kamrarna i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Andra Kammarens beslut i fråga om

11 § antaga nedanstående lydelse af denna §, och att Andra Kammaren biträder Första Kammarens beslut rörande 21 § i lagförslaget. Vidkommande förslaget till lag angående uppsikt å vissa jordbruk i Norrland och Dalarne anser utskottet, att åt 1 § i detta lagförslag bör i ändamål af sammanjämkning gifvas den lydelse, som — fränsedt endast en ändring i formuleringen — innefattas i den af herr Widén vid paragrafen fogade reservation. Häraf bör följa, att Andra Kammaren frånträder sina häraf föranledda beslut beträffande 3 och 8 §§ i förslaget samt beträffande lagförslagets rubrik.

Utskottet hemställer alltså:

1) att antagandet af hvartdera af förevarande lagförslag göres beroende af att det andra förslaget af båda kamrarna jämväl antages;

2) att kamrarna, med frånträdande af sina förut fattade beslut rörande 2 och 4 §§ i förslaget till lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne, besluta att dessa §§ skola erhålla den lydelse, som innehålles i Kungl. Maj:ts proposition, samt att Andra Kammaren, med frånträdande af sitt beslut beträffande 21 § i sistnämnda lagförslag, biträder Första Kammarens beslut beträffande samma §, äfvensom att kamrarna, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Andra Kammarens beslut beträffande 11 § i sistnämnda lagförslag, antaga följande lydelse af denna §.

»11 §.

Har arrendatorn genom nyodling eller annan jordförbättring än sådan, som afser bättrande af brister efter ty i 8 § tredje stycket sägs, på ett varaktigt sätt förökadt fastighetens värde, njute han ersättning därför af jordägaren, när fastigheten afträdes; dock att ersättning för nyodling ej utgår med mindre jordägaren lämnat skriftligt samtycke till nyodlingen eller arrendatorn före dess företagande hos jordägaren anmält sin afsikt att odla samt därvid angifvit platsen

och de ungefärliga gränserna för det tillämnade odlingsområdet äfvensom genom intyg af behörig person styrkt, att området lämpar sig för odling och att odlingen är för fastigheten fördelaktig. Behörig att utfärda intyg, som nu sagts, är i statens eller hushållningssällskaps tjänst anställd landbruksingenjör, agronom eller jordbrukskonsulent, så ock annan, som Konungens befallningshafvande tillerkänt behörighet därtill.

Ersättning som nu sagts, skall beräknas efter det ökade värde, fastigheten till följd af nyodlingen eller jordförbättringen kan anses äga, då den af arrendatorn afträdes; dock må ersättningen ej öfverstiga den för arbetets utförande nödiga kostnad.

Har arrendatorn i aftalet tillförsäkrats rätt till ersättning för förbättring i vidare mån än nu är sagdt, vare det gällande.»

3) att kamrarna, med frånträdande af sina fattade beslut beträffande 1 § i förslaget till lag angående uppsikt å vissa jordbruk i Norrland och Dalarna, besluta, att denna § skall erhålla följande lydelse:

»1 §.

Finnes å fastighet på landet, tillhörig bolag eller förening för ekonomisk verksamhet, åker och äng i den omfattning, att själfständigt jordbruk därå kan idkas, skall uppsikt, på sätt nedan förmäles, hållas däröfver att jordbruket å fastigheten icke nedläggas eller ägor och byggnader eljest så vanvårdas, att jordbrukets vidmakthållande därigenom äfventyras.

Lag samma vare, där fastigheten tillhör enskild person, hvilken uppenbarligen besitter fastigheten hufvudsakligen för att tillgodogöra sig skogsafkastningen och icke är mantalsskrifven å fastigheten eller å fastighet, som är i sambruk med densamma.

Är fastigheten utarrenderad i enlighet med lagen

om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne, skall hvad nu sagts äga tillämpning allenast i den mån jordägaren är enligt nämnda lag för vidmakthållande af fastigheten ansvarig.

Vid pröfning af frågorna, huruvida å fastighet finnes åker och äng af sådan omfattning att själfständigt jordbruk därå kan idkas och om fastighet besittes hufvudsakligen för skogsafkastningens tillgodogörande, skola i samma ägares hand befintliga genom ägostyckning eller jordafsöndring skilda områden af samma hemman betraktas såsom en fastighet.»

samt att Andra Kammaren, med frånträdande af de af sitt förut fattade beslut beträffande denna § föranledda beslut rörande 3 och 8 §§ i sistberörda lagförslag och lagförslagets rubrik, i hvad sistnämnda paragrafer och rubriken avvika från Kungl. Maj:ts förslag, biträder samma förslag i sist afsedda delar.

Stockholm den 19 maj 1909.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Reservation

af herr *Lindhagen*.